

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ – DEVLETLER

TÜRK ADI: GÜÇLÜ - TÜREYEN - TÖRELİ - OLGUNLUK ÇAĞI - ERDEMLİ - NİZAM SAHİBİ GİBİ ANLAMLARA GELMEKTEDİR.

TÜRK ADINA İLK KEZ: ÇİN YILLIKLARINDA, BUNUN YANINDA BİZANS - SASANİ (İRAN) - ARAP KAYNAKLARINDA RASTLANMAKTADIR.

* TÜRK ADININ BİR ÇOK KAYNAKTA GEÇMESİ GÖÇEBE YAŞAMDAN DOLAYI BİR ÇOK MİLLETLERLE İLETİŞİM KURMUŞ OLMASINDANDIR.

* TÜRK ADINA İLK KEZ BAŞKA MİLLETLERİN KAYNAKLARINDA RASTLANILMASI YAZILI HAYATA GEÇ GEÇMİŞ OLMAMIZDANDIR.

TÜRK KÜLTÜRLERİ: ANAV (EN ESKİ KÜLTÜR) - AFANESYEVO - KARASUK - TAGAR - ANDROVA - KELTEMİNAR KÜLTÜRLERİ

ANA YURTTAN GÖÇLERİN NEDENLERİ: İKLİM - HAYVAN HASTALIKLARI - ÇİN BASKISI - BAĞIMSIZ YAŞAMA İSTEĞİ - NÜFUS ARTIŞI

GÖÇLERİN SONUÇLARI: TÜRK KÜLTÜRÜ FARKLI YERLERE TAŞINMIŞ - KÜLTÜREL VE DİNİ DEĞİŞİKLİKLER OLMUŞ - YENİ DEVLETLER KUR.

* BU GÖÇLERLE KÜLTÜREL VE DİNİ DEĞİŞİKLİKLER YAŞANSA DA DEVLET GELENEĞİNDE VE YÖNETİMDE BİR DEĞİŞİKLİK OLMAMIŞTIR.

GÖÇEBE YAŞAM TARZININ ETKİLERİ: MİMARİ GELİŞMEMİŞ, SANAT TAŞINABİLİR MALZEME ÜZERİNDE GELİŞMİŞTİR - YAZILI HUKUK

GELİŞME GÖSTERMEMİŞ - HAPİS CEZALARI KISA SÜRELİDİR - SAVAŞÇILIK ÖZELLİKLERİ GELİŞMİŞTİR - ORDU MİLLET ANLAYIŞI VARDIR.

TARIM GELİŞMEMİŞ HAYVANCILIK VE TİCARET GELİŞMİŞTİR - HUKUK KURALLARI YAZISIZDIR VE ADI TÖREDİR - İDAM CEZASI VARDIR.

YERLEŞİK YAŞAMA KANIT OLMAYAN DURUMLAR: TAHİL AMBARLARI – MADENCİLİK

YERLEŞİK YAŞAMA KANIT OLAN DURUMLAR: SULAMA KANALLARI - SABAN VE BENZERİ ALETLER - MİMARİ - TOHUMLUK TAHİL KUL.

KAVİMLER GÖÇÜ (375)

ASYA HUN DEVLETİNİN PARÇALANMASINDAN SONRA BATTIYA DOĞRU HAREKET ETMESİYLE BARBAR KAVİMLERİN HAREKET ETMESİ

SONUÇLARI: ROMA 2 YE AYRILDI - FEODALİTE SİS. (ORTAÇAĞ) - AVRUPA MİL. TEMELİ ATILDI - AVRUPA HUN DEVLETİ KURULDU.

İSKİTLER/SAKALAR (ORTA ASYADA)

BİLİNEREK İLK TÜRK TOPLULUĞUDUR

ALP ER TUNGA - ŞU DESTANLARI

BALBALLARIN İLK ÖRNEKLERİNİ VERMİŞLERDİR.

ATI EVCİLLEŞTİREN İLK TOPLULUK

TOMRİS VE AMAZON KADINLARI

PANTOLON-KEMER-KEMER TOKASI (MADENCİLİK)

ASYA HUN/BÜYÜK HUN DEVLETİ (ORTA ASYADA)

KURUCUSU **TEOMAN**

METEHAN TÜM TÜRKLERİ **TEK BAYRAK ALTINDA BOYLAR BİRLİĞİ** OLARAK TOPLAMIŞ

ORTA ASYADA KURULAN İLK TÜRK DEVLETİ

METEHAN ZAMANINDA **İLK MALİ-İDARİ-ASKERİ TEŞKİLATLANMALAR** YAPILMIŞTIR.

ÇİN'E AKINLAR YAPILMIŞ (**ÇİN SEDDİ**)

İLK KEZ İKİLİ YÖNETİM ANLAYIŞI VE YİNE **İLK KEZ KURULTAY** OLUŞTURULMUŞTUR.

OĞUZ KAĞAN DESTANI (OĞUZNAME)

10 LUK SİSTEM VE YİNE **İLK KEZ VERGİ SİSTEMİ** METEHAN ZAMANINDADIR.

* METEHAN ÇİN'İ VERGİYE BAĞLAMIS FAKAT KALABALIK ÇİN NÜFUSU İÇİNDE ASİMİLE OLMAMAK İÇİN ÇİN'E YERLEŞMEMİŞTİR.

* TÜRK TARİHİNDE **İLK YAZILI ANLAŞMA ÇİN DEVLETİYLE YAPILMIŞTIR** FAKAT **BU DURUM YAZIYA GEÇİLDİĞİNİN KANITI DEĞİLDİR.**

* **PAZIRIK HALISI** VE ESİK KURGANINDAN ÇIKARILAN **ALTIN ZIRHLI PRENS HEYKELİ** ASYA HUN DEVLETİNE AİTTİR.

AVRUPA HUN DEVLETİ (AVRUPADA)	
KURUCU BALAMİR	ATİLLA MARGUS VE ANATOLİUS ANTLAŞMALARıyla BİZANSI VERGİYE BAĞLANMIŞTIR.
EN PARLAK DÖNEM ATİLLA	ATİLLA VE SİHİRLİ GEYİK DESTANLARI VARDIR.
AVRUPAYA GÖÇ EDEN DİĞER TÜRK KAVİMLERİ: HUNLAR - AVARLAR (AVARLARLA HUNLARIN ORTA ASYADA DA DEVLETLERİ VARDI)	
BULGARLAR - MACARLAR - PEÇENEKLER - KUMANLAR - UZLAR – SİBİRLER	
GÖKTÜRK DEVLETİ (ORTA ASYADA)	
ASYA HUN DEVLETİNİN YIKILMASINDAN SONRA ORTA ASYADAKİ TÜRK BOYLARINI 2. KEZ BİRARAYA TOPLAYAN DEVLETTİR.	
KURUCUSU BUMİN KAĞAN	İPEK YOLUNUN DENETİMİ İÇİN SASANİLERLE İŞ BİRLİĞİ YAPILMIŞ AK HUN DEVLETİ YIKILMIŞTIR.
AVARLAR MAĞLUP EDİLMİŞTİR.	KÜRŞAT İHTİLALİ BU DÖNEMDEDİR, MİLLİYETÇİ DUYGULARLA YAPILMIŞTIR.
ERGENEKON VE BOZKURT DESTANLARI VARDIR.	TÜRK ADIYLA KURULAN İLK TÜRK DEVLETİDİR.
2. GÖKTÜRK/KUTLUK DEVLETİ (ORTA ASYADA)	
KURUCUSU KUTLUK KAĞAN	TÜRK TARİHİNİN İLK YAZILI KAYNAKLARI "ORHUN KİTABELERİ" BU DÖNEMDEDİR.
EN PARLAK DÖNEM BİLGE KAĞAN	İLK MİLLİ ALFABE OLUŞTURULMUŞ VE YAZILI DÖNEME GEÇİLMİŞTİR.
GÖKTÜRK DEVLETLERİ ORTA ASYADA EN GENİŞ SINIRLARA ULAŞAN TÜRK DEVLETİDİR - ORTA ASYADAN BİZANSA İLK ELÇİ GÖNDERİLDİ.	

UYGUR DEVLETİ (ORTA ASYADA)	
KURUCU KUTLUK BİLGE KÜL KAĞAN	SAVAŞÇI ÖZELLİKLERİNİ KAYBETMİŞLERDİR - ŞEHİRLERİNİN ADI ORDUBALIKTIR.
MANİHEİZM DİNİNİ BENİMSENMİŞ	YERLEŞİK HAYATA GEÇEN İLK TÜRK DEVLETİDİR, TÖREYİ YAZILI HALE GETİRMİŞLERDİR.
İLK TİYATRO BU DÖNEMDEDİR.	MİMARİ ALANDA ESERLER VERMİŞLERDİR, İLK KAĞIT VE MATBAA UYGURLAR DÖNEMİNDEDİR.
KÜTÜPHANELER OLUŞTURULMUŞ	KARABALGASUN,ŞİNE UŞI YAZITLARI İLE GÖÇ VE TÜREYİŞ DESTANLARI UYGURLARA AİTTİR.
KENDİLERİNE ÖZGÜ İKİNCİ MİLLİ ALFABE OLAN UYGUR ALFABELERİ VARDIR.	İLK MİNYATÜR SANATI BU ZAMANDADIR.
MİMARİ ESERLER İÇİNDE YER ALAN FRESK İLK BU DÖNEMDEDİR.	UYGURLARA KIRGIZLAR SON VERMİŞTİR.
AVARLAR (HEM ORTA ASYA HEM AVRUPA)	
İSTANBULU KUŞATAN İLK TÜRK DEVLETİDİR - ÜZENĞİ YAPIMINI AVRUPAYA ÖĞRETMİŞLERDİR - SLAVLARI DEV. TEŞ. YÖNÜNDE ETKİL.	
BULGARLAR (AVRUPADA)	
İTİL BULGARLARI İSLAMİYETİ - TUNA BULGARLARI İSE HRİSTİYANLIĞI KABUL ETMİŞTİR - İSTANBULU KUŞATAN 2. TÜRK DEVLETİDİR.	
PEÇENEKLER (AVRUPADA YAŞADILAR, DEVLET KURAMADILAR)	
BİZANS DEVLETİNDE ÜCRETLİ ASKERLİK YAPARKEN TARAF DEĞİŞTİRİP MALAZGİRT SAVAŞINDA SELÇUKLUYA YARDIM ETMİŞLERDİR.	

UZLAR (AVRUPADA)

HRİSTİYANSA UZ - MÜSLÜMANSA TÜRKMEN DENİR - MALAZGİRT SAVAŞINDA PEÇENEKLER GİBİ TARAF DEĞİŞTİRMİŞERDİR.

KIPÇAKLAR/KUMANLAR (AVRUPADA)

OĞUZLARLA YAPTIKLARI MÜCADELE **DEDE KORKUT HİKAYELERİ** - RUSLARLA YAPTIKLARI MÜCADELENİN ADI İSE **İGOR DESTANIDIR**.

CODES COMMUNICUS ADINDA **SÖZLÜKLERİ** VARDIR - RUSLARIN KARADENİZE İNMELERİNİ ENGELLEMİŞLERDİR.

TÜRGİŞLER (ORTA ASYADA)

İSLAMİYETİN ORTA ASYAYA GİRMESİNE ENGEL OLMUŞLARDIR - BUDİZM DİNİNİ KABUL ETMİŞLERDİR.

İLK TÜRK PARASI BU ZAMANDA (**BAGA TARKAN**) - * *GÖKTÜRK DÖNEMİNE AİT BİR PARA BULUNDU İKİSİ DE ÇIKABİLİR.*

HAZARLAR (ORTA ASYADA)

MUSEVİLİĞİ BENİMSEMİŞLERDİR - İSLAMİYETİN ORTA ASYAYA GİRMESİNİ ENGELLEMİŞLERDİR - İLK ÜCRETLİ ASKERLİK BU DEVLETTEDİR.

KIRGIZLAR (ORTA ASYADA)

400.000 MISRADAN OLUŞAN **MANAS DESTANI** VE **YENİSEY YAZITLARI** KIRGIZLARA AİTTİR.

KARLUKLAR (ORTA ASYADA)

İSLAMİYETİ KABUL EDEN İLK TÜRK BOYUDUR - TALAS SAVAŞINDA ABBASİLERE YARDIM ETMİŞLERDİR.

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ - KÜLTÜR VE MEDENİYETİ

HÜKÜMDARLARIN KULLANDIKLARI SEMBOLLER		HÜKÜMDARLARIN KULLANDIKLARI ÜNVANLAR	
OTAĞ (ÇADIR)	KOTUZ/SORGUÇ (KULAK. TAK. TÜY)	HAN	İLTEBER
ÖRGİN (TAHT)	NEVBET (DAVUL)	HAKAN	İDİ-KUT
ÇETR (ŞEMSIYE)	TUĞ (SANCAK)	KAĞAN	ŞANYÜ
KAMA	YAY	YABGU	TANHU
ORDU	TOY (ZİYAFET)	İLTERİŞ	İLİG/ERKİN

SULTAN ŞAH PADİŞAH
HÜDAVENDİGAR GİBİ ÜNVANLAR
İSLAMİYETLE BERABER GELMİŞTİR.

KUT ANLAYIŞI

GÖKTANRI TARAFINDAN **HAKAN**'A VERİLEN **SİYASİ - ASKERİ VE EKONOMİK YETKİLERİN** TÜMÜNE **KUT ANYAYIŞI** DENİR.

KUT (SİYASİ YETKİNİN ADI) - **KÜÇ** (ASKERİ YETKİNİN ADI) - **ÜLÜŞ** (EKONOMİK YETKİNİN ADI)'DIR.

* DOĞUYA **HAKAN** BAKAR, BATTIYA **HAKAN**'IN ERKEK KARDEŞİ **YABGU** BAKAR. BU **İKİLİ ANLAYIŞ (FEDERETİF)** DEVLET ANYAYIŞIDIR.

* KUT ANLAYIŞIYLA GELEN, ÜLKENİN HÜKÜMDAR VE AİLESİNİN ORTAK MALİ KABUL EDİLMESİ TİGİNLER ARASINDA SIK SIK TAHT KAVGALARINA NEDEN OLMUŞTUR, KUT ANLAYIŞI MERKEZİ OTORİTEYİ GÜÇLENDİRMİŞ FAKAT OLUMSUZ YÖNÜ BU OLMUŞTUR.

KURULTAY/TOY/KENGES

KURULTAY ÜYELERİ: HAKAN - HATUN - BOY BEYLERİ - YABGU - TİĞİN - ŞAD - KOMUTANLAR (TÜM KATILANLARIN İSMİ **TOYGUN**)

* HAKAN TÖREYE GÖRE HÜKMETMEK ZORUNDADIR TÖREYE UYMAZSA **KURULTAYIN HAKANI GÖREVDEN ALMA YETKİSİ VARDIR.**

* KURULTAY **DEMOKRATİK ÖZELLİĞİ OLAN DANIŞMA MECLİSİDİR** HAKANIN İSTEĞİYLE **TÖREDE DEĞİŞİKLİK YAPMA YETKİSİ** VARDIR.

DEVLET GÖREVLİLERİ

APA (SİVİL YÖNETİCİ)	İNANÇ/ATAMAN (TİĞİNLERİN EĞİTİMİNDEN SORUMLU)	SUBAŞI (KOMUTAN)
TUDUN (VERGİ MEMURU)	ŞAD (KOMUTAN TİĞİNLERİN ALDIKLARI UNVAN)	YARLIĞ (HÜKÜMDARIN EMRİ)
YABGU (BATI KANADI SORUMLUSU)	AYUKİ (HÜKÜMET)	TAMGACI (YAZICI)
TİĞİN (HAKANIN ERKEK ÇOCUĞU)	AĞILIĞ (HAZİNE DEN SORUMLU)	AYGUCİ (VEZİR)

ORDU VE HUKUK

* ASKERLİK MESLEĞİ YOKTUR, HER TÜRK ASKERDİR - ORDU MİLLET ANLAYIŞI VARDIR - (**HAZARLAR HARİÇ**)

* **ONLU SİSTEM** VARDIR (DÜNYAYI EN ÇOK ASKERİ ANLAMDA ETKİLEDİK) **TURAN TAKTİĞİ - PUSU TAKTİĞİ - SAHTE RİCAT TAKTİĞİ**

* ESKİ TÜRKLERDE HERHANGİ BİR BÖLGEYE KEŞİF AMAÇLI GÖNDERİLEN ASKERİ BİRLİĞE **YELME** ADI VERİLİR. (OSMANLIDAKİ AKINCI)

* DEVLET TÖREYE GÖRE YÖNETİLİR - TÖRE YAZISIZ HUKUK KURALLARIDIR.

* YAŞAM KOŞULLARINDAN DOLAYI **HAPİS CEZALARI KISA SÜRELİDİR.**

* MAHKEMELERİN İSMİ **YARGU** YARGIÇLARIN İSMİ **YARGUCİ/YARGAN**'DIR.

* TÖREYİ **İLK YAZILI HALE GETİREN UYGUR DEVLETİDİR.**

TOPLUMSAL HAYAT VE DİN

KÖLECİLİK VE SINIF FARKI YOKTUR (GÖÇEBE YAŞAMDAN DOLAYI) - ATAERKİL AİLE KAVRAMI VARDIR - TEK EŞLİLİK VARDIR

*** * * OGUŞ (AİLE) -> URUG (SÜLALE) -> BOD (BOY) -> BUDUN (MİLLET) -> İL (DEVLET)**

* EN ESKİ İNANÇ **TOTEM**, ASIL İNANÇ **GÖKTANRI** İNANCIDIR - **ŞAMANİZM** İNANCI **ATALAR KÜLTÜ - DOĞALAR KÜLTÜ**

KURGAN (ÖLENLER EŞYALARIYLA GÖMÜLÜR, **AHİRET İNANCI**) - **BALBAL** (ÖLDÜRDÜĞÜ DÜŞMAN KADAR TAŞ DİKİLİR, **AHİRET İNANCI**)

YUĞ (CENAZE TÖRENİ, **AHİRET İNANCINA KANIT DEĞİLDİR**) - **TAMU** (CEHENNEM) - **UÇMAĞ** (CENNET) - **KAM/BAKSI** (DİN ADAMI)

YAZI DİL VE EDEBİYAT

ORHUN/GÖKTÜRK (İLK MİLLİ ALFABE) - **UYGUR ALFABESİ** (İKİNCİ MİLLİ ALFABE) - **ÇİN - SOĞD - KİRİL - FARS - ARAP - LATİN**

SAV (ATASÖZÜ) - **SAGU** (AĞIT) - **KOŞUK** (KOPUZLAR EŞLİĞİNDE SÖYLENEN ŞİİRLER)

ORHUN YAZITLARI: KUTLUK DEVLETİ ZAMANINDA YAZILMIŞTIR GÜNÜMÜZDE MOĞOLİSTAN SINIRLARI İÇİNDEDİR – HÜKÜMDARIN HALKA KARŞI GÖREVLERİ ANLATILIR - **WILLIAM THOMSEN TARAFINDAN OKUNMUŞTUR** - TÜRK TARİHİNİN **İLK YAZILI BELGELERİDİR.**

* ORHUN KİTABELERİ **VEZİR TONYUKUK - BİLGE KAĞAN** VE **KÜLTİĞİN** ADINA DİKİLMİŞTİR (**VEZİR TONYUKUK İLK TÜRK TARİHÇİSİDİR**)